

кода: «...И, уподобясь хищникам двоим,/ Сожрем в один присест все, что нам дать / С ворот любви в жестокой схватке тел...» и светскости «Lady»; Гармонии и почти физического ужаса перед смертью. Все это химерный образный принцип, который представлен в британской литературе от позднего Средневековья до Барокко, Романтизма и Модернизма. В данном лирическом тексте автор боится, смеется, и смеётся, боясь, что делает поэтическое наследие ЭМ неразгаданным и актуальным для дальнейшего анализа в качестве перспективы исследования.

Література:

1. Аверинцев С. Поэтика ранневизантийской литературы / С. Аверинцев. – М.: Наука, 1977. – С. 88–112.
2. Аникст А. А. Английская литература // Литературный энциклопедический словарь. – М., 1987. – С. 24–27.
3. Английская лирика первой половины XVII века [Сост. общ. ред Горбунова А. Н]. Поэзия Джона Донна, Бена Джонсона и их младших современников. – М.: Изд-во МГУ, 1989. – С. 20–32.
4. Донн Дж. [Текст] // Литературный энциклопедический словарь. – М., 1987. – С. 220–221.
5. Дорда С. В. Маскулинность и фемининность как культурные концепты / С. В. Дорда // Нові горизонти та перспективи філологічної науки та педагогічної практики. Тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф. – Дніпропетровськ, 2004. – С. 36–38.
6. Исследовательские стратегии в анализе поликультурных художественных текстов / М. А. Новикова, О. С. Семенец, Э. Р. Тулуп, С. Э. Трош // Культура народов Причерноморья. – Симферополь: Изд-во ТНУ им. В. И. Вернадского, 2012. – Вып. 240. – С. 166–169.
7. Крעותень В. И. Тема науки в барочной украинской поэзии 30-х годов XVII века / В. И. Крעותень // Барокко в славянских культурах / [ред. А. В. Липатов, А. И. Рогов, Л. А. Софронова]. – М.: Наука, 1982. – С. 225–275.
8. Лирика Джона Донна (1572–1631): методики исследования / М.А. Новикова, С.Э. Трош // Культура народов Причерноморья. – Симферополь: Изд-во ТНУ им. В. И. Вернадского, 2014. – №270. – С. 163–167.
9. Лихачев Д. С. Внутренний мир художественного произведения / Д. С. Лихачев // Вопр. литературы. – 1968. – № 8. – С. 74–87.
10. Отраднова О. А. Генезис философии любви // Вестн. Волгогр. гос.ун-та / Сер. 7, Филос. – Волгогр., 2009. – №1 (9). – С. 183–186.
11. Суковатая В. А. Феминистская теология и гендерные исследования в религии: перспективы новой духовности // Общественные науки и современность. – 2002. – Вып 10. – № 4. – С. 183–192.
12. Тананаева Л. И. Некоторые концепции маньеризма и изучение искусства Восточной Европы конца XVI и XVII века // Советское искусствознание. – 1987. – Вып. 22. – С. 123–167.
13. Топоров В. Н. Пространство и текст // Текст: семантика и структура / В. Н. Топоров. – М.: [б. и.], 1983. – С. 227–284.
14. Шестаков, В. П. Эрос и культура: философия любви и европейское искусство / В. П. Шестаков. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http://www.lit.lib.ru/]. – 5.02.15 – Загл. с экрана.
15. Birrell A. Andrew Marvell / A. Birrell [Text.]. – Folcroft, Pa.: Folcroft Library Editions, 1978. – P. 112–121.
16. Eliot T. S. The Metaphysical Poets, Selected Essays / T. S. Eliot. – L.: Faber, 1991. – P. 121–127.
17. Hammond P. Figuring sex between men from Shakespeare to Rochester. P. Hammond. [Text.]. – Oxford, OUP. – P.121-131.
18. Heatt, Kent A. The Sixteenth and Seventeenth Centuries // Poetry in English / An anthology. – New York, Oxford, 1987. – P. 126–327.
19. Seven Types of Ambiguity A Study of Its Effect in English Verse. W. Empson. [Text.]. – UK: Chatto and Windus, 1956 – P. 666–667.
20. The Encyclopedia of English Renaissance Literature. [Garrett A. Sullivan, Jr., Alan Stewart]. – West Sussex, UK: Wiley-Blackwell, 2012. – 1360 p. – P. 666–669.

УДК 82-1(477):316.61

Л. Чередник,

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, м. Полтава

СВІТ ЖІНОЧОЇ ДУШІ У ПОЕЗІЇ ВІСЛАВИ ШИМБОРСЬКОЇ ТА ЛІНИ КОСТЕНКО

У статті розглянуто поетичний дискурс польської поетеси Віслави Шимборської та відомої української письменниці Ліни Костенко, аналізуються загальні теми і мотиви творчості.

Ключові слова: поетика, ліричний герой, автор, проблематика.

В статье рассматривается поэтический дискурс польской поэтессы Вишлав Шимборской и известной украинской писательницы Лины Костенко, анализируются общие темы и мотивы творчества.

Ключевые слова: поэтика, лирический герой, автор, проблематика.

The article deals with poetical discourse of Polish poetess Wislava Shimborskaya and famous Ukrainian writer Lina Kostenko and with analysis of common themes and motifs of their works.

Key words: poetics, lyric character, author, discourse, subject matter.

Жіноча література є одним із феноменів сучасності. І це не дивно. Адже саме жінки зі своєю природною чутливістю, мудрістю, витонченістю і прагненням до краси здатні внести гармонію у наш складний технізований і заполітизований світ. Особливе місце в літературі належить поезії, яка найбільше звернена до внутрішнього світу особистості й здатна викликати глибокі душевні переживання в читача. У наш швидкісний час, обтяжений безліччю складних буденних і глобальних проблем, необхідне звернення до душі, щоб нагадати про звичайні людські емоції та переживання, розбудити їх, не дати згаснути в сутності життя. **Метою нашого дослідження** стане проблематика творчого добутку двох незвичних жінок, наших сучасниць: польської поетеси, лауреата Нобелівської премії (1996) Віслави Шимборської та української майстрині поетичного слова Ліни Костенко.

Своє творче кредо Віслава Шимборська висловила в лекції з нагоди вручення Нобелівської премії: «Натхнення, чим би воно не було, народжується з невтомного «не знаю»... Тому так високо ціную [ці] два малих слова... Вони розширюють наше життя до просторів, які містяться в нас самих, і просторів пізнання нашої прекрасної Землі» [6, с. 44]. Феномен Шимборської полягає в тому, що вона зуміла виразити максимум найважливіших сутностей, які проймають духовне життя сучасного світу, у мінімальній кількості поетичних текстів, до того ж невеликих за розміром. За своє творче життя вона опублікувала у книжках понад 220 віршів. Вимогливість і самокритичність змусили її відмовитися від майже 25 текстів з перших двох збірок, а також кільканадцяти віршів із пізніших книжок. Найбільш відомі такі поетичні збірки В.Шимборської: «Для того живемо» (1952), «Питання до себе» (1954), «Воля до Єті» (1957), «Сіль» (1962), «Сто потіх» (1967), «Всяк випадок» (1972, 1975), «Велике число» (1976), «Люди на мості» (1986, 1988), «Кінець і початок» (1992), «Мить» (2002), «Забавлянки для великих дітей» (2003). Як бачимо, навіть назви збірок уже свідчать про розмаїття і гли-

бокість тем і проблем більшості її віршів, налаштовують читача на роздуми про сенс буття. Але, як влучно зауважує польська дослідниця М.Барановська, питання про сенс людського існування у творах Шимборської не є «чимось окремим» [5, с. 145]. Вона визначає поезію своєї неординарної сучасниці як «інтегральну»: «одночасно філософічну, буденну, антропологічну і ліричну» [5, с. 145]. На думку іншого польського літературознавця Т. Вуйціка, лірика Шимборської є «спробою всебічного опису становища людини в різних перспективах – екзистенціальній (пошук сенсу життя, проблеми часу, змін і смерті), історіософічній (особистість у зв'язку з розвитком роду людського, історії, цивілізації), пізнавальної (розуміння суті природи, можливість і межі пізнання світу), онтологічній (структура буття, співвідношення суб'єкта й об'єкта, залежність випадку й необхідності), морально-етичній (риси людської вдачі, міжособистісні стосунки, в тому числі любовні)» [6, с. 44].

У віршах поетеси багато уваги приділяється і темі мистецтва та ролі митця в суспільстві. «Не май мені, мово, за зле, що позичаю патетичних слів, А потім докладаю зусиль, щоб вони видавалися легкими» [4, с. 7] (переклад С.Йовенко), – ділиться В.Шимборська у вірші «Під однією зіркою» головним секретом свого поетичного стилю. Це одкровення допомагає зрозуміти характер більшості її віршів – на перший погляд, вони прості, звичайні, а при уважнішому прочитанні виявляють свою багатогранну художньо-умовну ігрову суть, глибину узагальнення життєвих проблем.

У своїх віршах поетеса вибудовує вражаючий своєю різноманітністю образ світу: від каменів, рослин, через історію людської цивілізації і культури аж до планет, зірок, галактик і навіть гіпотетичного позаземного буття, підходячи з певним скептицизмом і мудрою іронією до межі майже фантастичного. Так, у вірші «Монолог Кассандри» читаємо:

Подивіться на себе з зірок – кричала я –

подивіться на себе з зірок.

Чули і опускали очі [4, с. 8]. (Переклад С.Йовенко)

Поетеса говорить про те, що найважливіше для кожної особистості. Рядки її віршів містять у собі запитання і змушують шукати відповіді, котрі народжують чергові запитання. У поезії В.Шимборської піднімаються важливі питання буття, роздуми про минуле і сучасне, про моральні орієнтири людства. Цій темі присвячено вірш «Тортури», в якому поетеса висловлює свої роздуми про життя, місце людини в цьому світі:

... Нічого не змінилось.

Крім течії рік,

лінії лісів, узбереж, пустель і льодовиків.

Поміж тими пейзажами душечка блукає,

зникає, повертається, наближається,

віддаляється,

сама для себе чужа, невловима,

раз певна, раз непевна свого існування,

тоді коли тіло є і є і є

і немає куди подітися [4, с. 7–8]. (Переклад Л. Череватенка)

В. Шимборська від самого початку зосереджує свої мистецькі пошуки в колі конкретних реалій – повсякденних, цивілізаційних, побутових, природничих, політичних, а також відомих фактів та історичних, культурних і науково-популярних гіпотез. Вона піднімає проблеми людських стосунків, існування людини як роду й індивідуальності. Так, у вірші «Кінець століття» постає риторичне запитання, на яке читач має сам дати відповідь:

Як жити – запитав мене хтось у листі,

коли я мала намір

поспитати його про це саме [4, с. 9]. (Переклад С. Йовенко)

Творчу манеру В. Шимборської визначає, за словами польського дослідника Є. Квятковського, «уміння зобразити світ крізь призму метафізичного здивування – того, що лежить в основі філософічного роздуму над існуванням» [5, с. 146]. А це значною мірою визначає особливість світосприймання поетеси – у звичайному, буденному вбачати чудесне. Підтвердженням цього є рядки з вірша «Ярмарок див»: «Диво, тільки розглянутися: довколишній світ» [4, с. 11] (Переклад Л. Череватенка).

Поетеса не оминає проблеми неоднозначності внутрішнього світу людини, роздвоєння особистості, задумується над органічністю і неорганічністю ролей, які їй випадають у житті, над невтішим становищем «я» відчуженого:

Моя тінь, як блазень за королевою.

Коли королева з крісла встане,

блазень настовбурчиться на стіні

і стукне в стелю дурною головою.

Королева вихилиться з вікна,

а блазень з вікна скочить додолу.

Так поділили кожну діяльність,

Але то не є пів на пів.

Той простак узяв на себе жести,

пафос і всю його безсоромність

все те, на що не маю сил, –

корону, жезл, плащ королівський [4, с. 14–15]. (Переклад С. Йовенко)

Поезія Шимборської – це насамперед інтелектуальна лірика проблем і запитань, котрі як були, так і залишаються без відповіді, продовжуючи магнетизувати читача своєю нерозкритістю, спонукаючи знов і знов повертатися до них.

У верлібрах В. Шимборської відчувається повсякчасне глибоке зацікавлення душевним світом людей, небайдужість до їх земної долі. «Послухай, // Як мені швидко б'ється твоє серце» [4, с. 18] (переклад С. Йовенко), – пропонує поетеса у вірші «Усякий випадок» свій оригінальний варіант опрацювання традиційного образу серця. Перед читачем постає трішки драматизоване, трішки інтимізоване, уявне душевне злиття героїні з іншою людиною.

Описуючи звичайний візит до лікаря у вірші «Одяг», В. Шимборська за допомогою гри слів, використовуючи одразу три особових форми дієслова, констатує тотожність усіх людей (і себе в тому числі), яким призначено нести один спільний, повний нелегких випробувань, тягар земного буття: «Знімаєш, знімаємо, знімаєте // плащі, жакети, піджаки, блузки...» [4, с. 21] (переклад С. Йовенко).

Для поезії В.Шимборської характерними є екзистенціалістичні медитації, предметом яких стає людське життя у всій його повноті: земне й небесне, індивідуальне й загальне, бажане і реальне. Головний герой лірики польської поетеси –

узагальнена людина у проявах своєї індивідуальності, тобто один із, за словами самої авторки, «великої лічби» землян. Шимборська неповторно концентрує ціле в одиничному, загальне в окремому, об'єктивне в суб'єктивному. Для авторки вірша «У ріці Геракліта» людина в плині часу – це тільки одна з постатей буття, «риба поодинок», проте й «риба особлива», оскільки мислить, кохає, виявляє зацікавлення. Часто поетеса з болем констатує складність людського існування. Зокрема, такі мотиви лунають у поезії «Кінець століття»: «Хто хотів тішитися світом, // стає перед завданням // не до виконання» [4, с. 15] (переклад С. Йовенко).

Та разом з тим вірші В. Шимборської позбавлені відчуття фатальності життя. Для себе вона знайшла вихід у творчості, оскільки вірить у велику магію Слова, його вплив на душі людей: «Радість писання. Змога утвердження. Помста руки смертної» [4, с. 19] (переклад С. Йовенко). Саме завдяки «радіості писання» й народжуються дивовижні верлібри польської поетеси, що знаходять відгомін у серцях мільйонів читачів як у Польщі, так і в Україні. Українська дослідниця О. Сачок назвала В. Шимборську «класиком не лише польської, а й європейської літератури» [5, с. 150]. І ці слова є найкращим свідченням її внеску в розвиток світової літератури.

В українській рецепції В. Шимборська відома з 90-х років ХХ століття завдяки чудовим перекладам Г. Кочура, Д. Павличка, В. Грабовського, Л. Черватенка, С. Йовенко. Зазначимо, що зацікавлення творчістю польської поетеси в Україні зростає.

Українська поетеса Ліна Костенко ще за життя стала легендою. Представниця славної когорти «шестидесятників», вона відома своєю безкомпромісною громадянською позицією, життєвою мудрістю, тонким сприйняттям світу. Творчість поетеси – це завжди звертання до не байдужого душою сучасника, якого хвилюють проблеми сьогодення. «Чоловічий розум, жіноче серце, а до того ще й нестримний темперамент – це поезія Ліни Костенко» [1, с. 5], – так характеризує творчий стиль письменниці літературознавець Г. Гордасевич.

Одна з головних тем віршів Л. Костенко – це роздуми про час і вічність, про невмируще в людській душі, невмирущі цінності життя. Людина як найвища цінність перебуває в епіцентрі художніх роздумів, про щоб не писала авторка.

Роздуми над здобутками сучасної науки і втратами духовних орієнтирів сучасної людини вилилися в такі рядки: «Цінує розум вигук прогресу, душа скарби прадавні береже» [2, с. 26].

Поетеса вабить значущість усіх проявів людського життя, і до цього вона й закликає своїх читачів:

Люб'ять травинку, і тваринку,
І сонце завтрашнього дня,
Вечірню в попелі жаринку,
Шляхетну інохідь коня [2, с. 37].

У своїх віршах Л. Костенко прагне охопити духовним зором усю велич людського буття:

Життя – це і усмішка, і сльози ці солоні.

І кров, і барикада, і музика Бізе! [2, с. 44]

Люди для неї постають як «...великі ріки, // спокійні, глибокі, холодні, – // в собі затаїли навки // і вир, і каміння підводне» [2, с. 128]. І душа людська текуча і незглибима, як повноводна ріка, але завжди треба мати своє русло, і тоді, незважаючи ні на яке каміння, вона нестиме добро, лише «... зумій вмістити в береги // всю глибину її зворушень, // всю простоту її душі» [2, с. 238].

Поетеса ніколи не відокремлює себе від звичайних людей, від свого народу. «Я лише інструмент, в якому плачуть сни мого народу» [2, с. 56], – пише вона в одному із своїх віршів. Саме тому тема поета і поезії органічно увійшла в її творчість. На її думку, поет має «боліти своїм і власним горем», «поет не може бути власністю», «поетів ніколи не було мільйон», адже «поезія – це завжди неповторність, // якийсь безсмертний дотик до душі» [2, с. 374]. Для Ліни Костенко характерним є культ Слова як Логосу, як тієї «генеруючої сили, що зв'язує в суцільну смислову єдність розірвані фрагменти Буття» [1, с. 41]. Саме тому поет у неї – «алкоголік страченої суті, // її Сізіф, алхімік і мураха» («Марную день на пошуки незримої») [2, с. 68], тому «душа моя обпалена, // і як ти ще жива? // Шукаєш, мов копаліни, – // слова, слова, слова!» («Душа моя, знайдібіда!») [2, с. 369], тому, нарешті, «душа тисячоліть шукає себе в Слові» («Скіфська одиссея») [2, с. 382]. Усе сказане допомагає зрозуміти мовний феномен Ліни Костенко: слово – це та гранична матерія, яка втілює в собі краплини авторської душі. Слово – це і є та метафізична площина, яка впливає на наше енергетичне поле, утворюючи читацько-авторський континуум. Тобто, поезія для авторки стає світом високої душі, даниною вічності, адже поезія теж вічна.

Значне місце у творчому доробку Ліни Костенко посідає лірична поезія. Американський славіст Майкл Найдан у статті «Анамнез у поезії Ліни Костенко» поділяє ліричну поезію української поетеси «на дві окремі категорії» [3, с. 87]. До першої належить поезія, пов'язана з її дитинством, яке він називає «райським часом», до другої – лірика, що досліджує «дорослий досвід з темою втраченої любові, або, інакше кажучи, втрати цього райського стану блаженства» [3, с. 88–89].

У поезіях першої категорії («Я виростала у садах», «Були у мене за дитячих літ», «Виходжу в сад, він чорний і худий» тощо) виринають теплі спогади про дитинство, яке хоча й було обпалене війною, все ж таки передає психологічний стан гармонії в душі авторки та її ліричної героїні. Звертання до дитячих літ допомагає переосмислити минуле, «дійти до творчого й особистого відродження» [2, с. 90]. Вірші другої категорії відображають зрілі почуття ліричної героїні, яка постає гордою, ніжною і відданою жінкою, здатною згоріти в полум'ї справжнього кохання:

Моя любове! Я перед тобою.

Бери мене в свої блаженні сни.

Лиш не зроби слухняною рабою,
не ошукай і крил не обітни! [2, с. 265].

Кохання для Ліни Костенко – це п'янке почуття сильне і світле, пристрасне «до оніміння, до стогону, до сліз»:

Напитись голосу твого,
того закоханого струму,
тієї радості і суму,
чаклунства дивного того [2, с. 271].

У ліричних творах поетеси іноді лунають нотки ностальгії за втраченим коханням, світла й тиха печаль, прихований біль знеболеного серця, але ніколи немає жалю за тим, що було в житті:

Ця казка днів – вона була недовгою.

Цей світлий сон – пішов без ворота.

Це тихе сяйво над моєю долею! –
воно лишилось на усе життя [2, с. 278].

Для поезії Ліни Костенко характерними рисами є глибокий ліризм, емоційність, елементи роздуму, постійність мотивів (життя, битва добра і зла, поета і поезії, кохання тощо), афоризмів, алегорій, прийому контрасту. Її поезія хвилює читача, проникає до найпотаємніших глибин душі, змушує замислитися над вічними проблемами буття.

Жіноча поезія, як бачимо, є невід'ємним компонентом сучасної літератури. У творчості польської поетеси Віслави Шимборської та її літературної української посестри Ліни Костенко багато спільних тем і мотивів. У творчості обох піднімаються глибокі філософські проблеми про людське життя, сенс буття, боротьбу добра і зла, місце особистості в суспільстві, кохання тощо. Поезія кожної авторки має свої художні особливості, які й роблять їхню творчість неповторною.

Література:

1. Брюховецький В. С. Ліна Костенко: Нарис творчості / В. С. Брюховецький – К. : Дніпро, 1990. – 261 с.
2. Костенко Л. Вибране [Текст] / Л. Костенко – К. : Дніпро, 1989. – 559 с.
3. Кошарська Г. Творчість Ліни Костенко з погляду поетики експресивності: Пер. з англ. / Г. Кошарська – К. : Вид. дім «КМ Academia», 1994. – 165 с.
4. 50 польських поетів. Антологія польської поезії [Текст] / Уклад Д. Павличко. – К. : Дніпро, 2000. – С. 7–27.
5. Сачок О. Українська Віслава Шимборська: ретроспектива та перспективи рецепції творчості / О. Сачок // Проблеми слов'язознавства. – 2008. – Вип. 57. – С.145–152.
6. Сидяченко Н. «Світ, долю якому я вершу сама (В. Шимборська)» / Н. Сидяченко // Слово і час. – 1997. – № 2. – С. 44–50.

УДК 82'0:821.161.2(71)

Т. В. Шадріна,

Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя

УКРАЇНСЬКА КАНАДСЬКА ЛІТЕРАТУРА: СИНДРОМ РОЗЩЕПЛЕНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Стаття торкається проблеми формування національної ідентичності в сучасному багатонаціональному суспільстві. Аналізується «діаспорна ідентичність», яка виникає на перехресті двох культур: рідної на набутої. Шляхи, якими прямують етнічні письменники у напрямку до своєї національної самоідентифікації, дуже різні і залежать від ступеня інтеграції в культуру країни еміграції.

Ключові слова: країна еміграції, ідентичність, роздвоєна ідентичність, україно-канадська література, етнічні автори, мультикультуралізм, маргіналізація, інтеграція.

Стаття затрагивает проблему формирования национальной идентичности в современном многонациональном обществе. Анализируется «диаспорная идентичность», которая возникает на соединении двух культур: родной и приобретенной. Пути, которыми идут этнические писатели по направлению к своей национальной самоидентификации, различны и зависят от степени интеграции в культуру страны эмиграции.

Ключевые слова: страна эмиграции, идентичность, раздвоенная идентичность, украинско-канадская литература, этнические авторы, мультикультурализм, маргинализация, интеграция.

The article deals with the problem of the formation of national identity in a modern multi-ethnic society. We analyze the «diasporic identity», which occurs at the junction of two cultures: native or acquired. The ways which ethnic writers choose towards their own national identity, vary depending on the degree of integration into the culture of the country of emigration. In fact we move towards cross-cultural or multi-ethnic societies. Perhaps an era of post-ethnic culture is coming. Under such circumstances there is a crisis of a national identity. Is it useless after all? So modern social processes demonstrate the tendency to destroy national identities. In this context we observe the situation where the Ukrainian-Canadian authors have the ambivalent identity. It causes appearance of transcultural texts often based on real historical facts and events. Difficult conditions of life in the country of emigration mainly provoke the national identity's crisis which has keenly revealed in the texts of the writers-emigrants. More or less they ask themselves: who are they: still Ukrainians or already Canadians?

Keywords: country of emigration, identity, split identity, the Ukrainian-Canadian literature, the authors of ethnicity, multiculturalism, marginalization, integration.

У зв'язку з тенденціями, які останнім часом диктує світова глобалізація, актуальним стає питання про транскультурність, а відтак неоднозначності набуває проблема формування новітнього діаспорного дискурсу. Як зазначає М. Сорока, «сучасні міграційні процеси, ... економічна, фінансова, технологічна, екологічна та культурна незалежність країн, розвиток технологій та інтернет, політика відкритих суспільств та прав людини, так само, як і «централізація» маргінальних контекстів у складі постколоніальних та постмодерних, роблять свій внесок у становлення діаспорної критики та обумовлюють зміни в різних дисциплінах, які охоплюють соціальну та гуманітарну сфери» (тут і далі переклад мій – Т. Ш.) [7, с. 47].

Відтак, ми рухаємось у напрямку до крос-культурних та мультиетнічних суспільств. А можливо надходить постетнічна ера? Так чи інакше, відбувається зміщення маргіналізованих культурних контекстів етнічних меншин до центру, тобто поєднання з домінантною культурою. За визначенням М. Сороки це тепер означає не асиміляцію, а радше гібридизацію культури [7, с. 48]. Безперечно, для етнічних меншин це позитивний сигнал, адже дає надію, що їхні «окремі голоси» в «загальному хорі національної культури» нарешті можуть бути почутими.

Проблема національного самовизначення україно-канадців за різних часів досліджувалась М. Мандрикою, М. Марунчаком, О. Гай-Головком, Яром Славутичем, Яромом Баланом, Дж. Кулик Кіфер, М. Косташ, М. Тарнавським, Н. Тучинською, М. Кирчановим, Л. Грекул та іншими.

Як відомо, політика мультикультуралізму, офіційно оголошена в Канаді у сімдесятих роках минулого століття, відчутно зменшила градус напруги між домінуючими англомовною та франкомовною етнічними групами, сприяла значній диверсифікації суспільства, втім її потенціал не був використаний повною мірою. Отже, етнічним групам, які стоять окремо від англомовної та франкомовної спільноти, все ж не вдалося уникнути маргіналізації. Офіційна риторика «відкритості» і доброзичливого ставлення до новоприбулих, а також формально оголошена політика співдружності культур часто закінчувалась на рівні декларацій.

Насправді ж емігрантам із Східної Європи доводилось долати значні труднощі не тільки у працевлаштуванні, оскільки до них ставились як до найнижчого класу, але і миритись із відвертим ігноруванням і зневагою до них з боку канадського суспільства. Значних зусиль і часу коштувало переселенцям віднайдення свого «місця під сонцем» у чужій негостинній